

Özgür Arun

Prof.Dr.

Bana ulaşabilirsiniz:

☎ 0 (242) 227 44 00 (dhl: 3294)

✉ arun@akdeniz.edu.tr

✉ @OzgurArun

🌐 www.ozgurarun.com.tr

BİLİMSEL ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ VE ETİK

BAHAR 2026
MASTER

ÇARŞAMBA 10.00 - 13.00

OFİS SAATİ

Pazartesi 11.30 - 12.00

DERSİN TANIMI

Dünyanın, doğanın ya da sosyal hayatın, anlaşılma, açıklanmaya ya da çözümlenmeye ihtiyacı yoktur. Ancak insanın, içinde yaşadığı dünyayı anlamaya, açıklamaya ya da çözümlenmeye ihtiyacı vardır. İnsanın bu ihtiyacı, etrafında olup biteni anlama çabası, mantığın da önerdiği üzere, çoğu zaman neden-sonuç ilişkisine dayalı çıkarımlarla karşılanır. Oysa yaşam, bir neden-sonuç ilişkisinden müteşekkil değil. Yağmurun yağması ekinin bitmesini gerektirmez. Yağmurun yağmasıyla ekinin bitmesi arasındaki neden-sonuç ilişkisini kurgulayan insanın zihnidir. Böylece insan, kavrayışçı bir anlama sürecine angaje olabilir. Demek ki doğanın kendisini değil, insanın doğayı ve kendi doğasını anlamaya, açıklamaya ihtiyacı var. Yeme-içme, barınma, güvenlik gibi temel ihtiyaçların yanında, sorularına yanıt araması da insanın temel ihtiyaçlarından birini karşılar. Bu temel ihtiyaç, doğasında olanı anlama, yorumlama ve izah etme çabasıyla karşılanır. Bu girişim etrafıca gerçekleştirildiğinde, bireye geleceği tahmin etme olanağını da sunar. Geçmiş ve şimdi olan biteni anlamının yanında geleceği tahmin etme imkanı, aynı zamanda insan zihni açısından sağaltıcıdır. Ne var ki sosyal araştırmalar, gündelik hayatta gerçekleşen bilgi edinme aktivitesinden üç önemli noktada farklılık gösterir. Edinilen bilginin, nesnel, güvenilir ve denenebilir olması, sosyal araştırmanın meşhur üçlemesini oluşturur. Bu bağlamda, sosyal araştırmalar, gündelik olarak gerçekleşen bilgi edinme aktivitesinin, sistematik olarak tasarlanmasıdır. Onun yaratıcı tasarımı, ürettiği bilginin nesnel, güvenilir ve denenebilir olmasını sağlar.

Sosyal bilimlerde kullanılan yöntem ve araştırma tekniklerini içeren bu ders, genç araştırmacıları praxisle tanıştırmayı hedeflemektedir. Ders süresince, sosyal bilimlerde hakikati ararken kullanılan yaklaşımları ve teknikleri keşfe çıkacağız. Sosyal bilimlerde teori ve ampirinin kucaklaştığı nokta olan praxisin önemi üzerinde duracağız. Araştırma sorusunun formüle edilmesiyle başlayıp devam eden süreçte, nitel ve nicel araştırma tekniklerini uygulamak suretiyle, sosyal araştırmanın ruhunu anlamaya çalışacağız. Ölçmenin doğası ve sorunları üzerinde tartışacağız. Ayrıca, bu ders kapsamında, edineceğiniz teorik ve ampirik düzeydeki tecrübeler, tezlerinizi hazırlamada da destek olacaktır.

DERSİN ÇIKTILARI

Bu derste, sosyal bilimlerde kullanılan temel araştırma tekniklerinin neler olduğunu öğreneceksiniz. Ders kapsamında yapacağımız çalışmalar neticesinde;

1. Sosyal araştırma tasarımının temel bileşenlerine ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
2. Sosyal dünyaya ait sorulara öylesine yanıt vermek yerine, sistematik biçimde kullanılacak araçlar ve prosedürler yoluyla yanıt vermenin imkanına ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
3. Her araştırmanın sınırlılıkları vardır, sınırlılıklarını öğreneceksiniz. Ampiri sınırlılıklar içerir, ancak bu sınırlılıkları ve onların mahiyetini, ölçme yapmadan kavramak olanaksızdır. Dahası, ölçme yapmaksızın, teorik yapıyı tehdit eden unsurları anlamak ve bu çerçevede kavrayış stratejiler geliştirmek mümkün de olmayacaktır. Edineceğiniz bilgilerle, sosyal araştırmanın sınırlılıklarına ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
4. Ölçmenin doğası ve sorunları üzerinde tartışacağız. Tartışmalar sonunda teorik ve ampirik düzeyde edineceğiniz tecrübeler, yüksek lisans tezlerinizi hazırlamada da destek olacaktır.

DEĞERLENDİRME

Bu ders kapsamındaki müfredatın kümülatif bir doğası var. Dersi kaçırdığınızda, konularda geri kalmanız olası. Bu durum ilerleyen konuları yakalamanız zorlaştırabilir. O nedenle, derslere düzenli olarak katılmanız önemlidir. Dersin değerlendirilmesi aşağıdaki gibi olacaktır.

Ara Sınav	%40
Katılım	%10
Final	%50

"International Spotlight: Developing a Gerontological Social Policy Agenda for Turkey" başlıklı yazıyı internetten indirip okuyarak, e-posta adresime "may the force be with you!" konu başlığıyla 11 Şubat 2026 tarihine kadar göndereceğiniz en az 5 cümlelik yorumlar için vize notunuza 5 puan ekleyeceğim.

AKADEMİK ETİK

Bu derste akademik dürüstlük esastır. İntihal, kaynak göstermeden alıntı, başkasının çalışmasını kendi çalışması gibi sunma, aynı çalışmayı farklı derslerde yeniden kullanma (self-plagiarism) ve üretken yapay zeka araçlarını kaynak göstermeden "yazarlık" yerine kullanma akademik suiistimal kapsamındadır. Akademik sahtekarlık ve suiistimal etik ihallerdir; tespit edilmesi halinde etik ilkeler doğrultusunda işlem yapılır. Akdeniz Üniversitesi'nin bilimsel etiğe aykırı davranışlarına ilişkin tanımlar için Etik Kurul sayfasına bakınız: (<http://etikkurulu.akdeniz.edu.tr>). Emin değilseniz, çalışmalarınızın teslimi öncesinde lütfen bana danışın.

ENGELLİLİK

Günlük yaşamda fonksiyonel veya sosyal yönden engellenen öğrenciler, Akdeniz Üniversitesi Engelli Öğrenci Destek Birimi'ne başvurabilirler (<http://engelsiz.akdeniz.edu.tr>). Engelli öğrenciler dönem başında, dersler başlamadan önce, benimle temasa geçerse, gerekli işlemleri birlikte yapabiliriz.

DERS MATERYALİ

Neuman, Lawrence W. (2009). Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches. Toronto: Allyn and Bacon Press.

Neuman, Lawrence W. (2022). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar. Siyasal Kitabevi

Babbie, E., (2007). The Practice of Social Research. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.

*Önerilen okuma listesi ayrıca sunulmaktadır.

OFİS SAATLERİ

Ofis saatleri, akademik çalışmalarınıza destek olmak üzere, sadece sizin için ayrılmış bir zaman dilimidir. Dersin ofis saatleri Pazartesi günleri 11:30-12:00 arasındadır. Bu dersle ilgili ihtiyaç duyduğunuz tüm desteği ofis saatlerinde alabilirsiniz. Bu imkanı kullanmaktan ve ofis saatleri içinde benimle görüşmekten çekinmeyiniz. Ofis saatine gelmeden önce randevu almayı unutmayınız.

SORUMLULUKLAR & BEKLENTİLER

- Derse hazırlıklı gelin. Size verilen program kapsamında hangi tarihte hangi konunun tartışılacağı belirtilmiştir. Belirtilen tüm okumaları zamanında yapıp derste tartışmalara katılın.
- Derse zamanında gelin. Derse geç katılım, arkadaşlarınız ve benim için rahatsızlık verici olacaktır.
- Derste başarılı olmanın temel esası katılımdır. Tartışma bölümünde konuyla ilgili görüşlerinizi paylaşmaktan çekinmeyiniz.
- Arkadaşlarınıza ve hocalarınıza karşı saygılı olun. Sonuna kadar dinlemeye ve insanlar konuşurken sözlerini kesmemeye özen gösterin. Bakış açılarını yargılamadan önce, insanların nereden geldiğini, hangi tür tecrübeleri olduğunu ve ne söylediğini anlamaya çalışın. Farklı tecrübeleri ve bakış açılarını dinlediğinizde, değerli şeyler de öğrenebileceğinizi unutmayın.

TAKVİM

<u>HAFTA</u>	<u>KONU & OKUMALAR</u>
1.Hafta	Hoşgeldiniz! Dersin tanıtımı & tanışma
2.Hafta	Bilim ve Araştırma: Neden Araştırma Yaparız? Neuman, 1. Bölüm Babbie, 1. Bölüm
3.Hafta	Kuram ve Araştırma Neuman, 3. Bölüm Neuman, 6. Bölüm Babbie, 5. Bölüm
4.Hafta	Araştırma Türleri Neuman, 2. Bölüm
5.Hafta	Araştırma Tasarımı: Kavramsallaştırma & Operasyonelleştirme Neuman, 7. Bölüm
6.Hafta	Toplumsal Araştırmada Etik Neuman, 5. Bölüm, ss. 191-220 Babbie, 3. Bölüm
7.Hafta	Toplumsal Araştırmanın Politikası Neuman, 16. Bölüm, ss.726-749
8.Hafta	Ara Sınav
9.Hafta	Tarama Araştırması Neuman, 10. Bölüm Babbie, 9. Bölüm
10.Hafta	Tepkisiz Araştırma & İkincil Veri Analizi Neuman, 11. Bölüm
11.Hafta	Nicel Veri Analizi Neuman, 12. Bölüm Babbie, 14. Bölüm
12.Hafta	Nitel Saha Araştırması Neuman, 13. Bölüm Babbie, 10. Bölüm
13.Hafta	Tarihsel Karşılaştırmalı Araştırma Neuman, 14. Bölüm
14.Hafta	Sonuç: Dersin genel değerlendirilmesi; Ne öğrendik?